

Біоценологія

- ✓ Біоценологія – наука про біоценози.
- ✓ Історія виникнення біоценології (на самостійну роботу).
- ✓ Популяція – просторова та еволюційна одиниця виду.
- ✓ Біоценоз, біогеоценоз, екосистема.
- ✓ Ознаки біоценозу.
- ✓ Сукцесії та флуктуації.
- ✓ Класифікація біоценозів.
- ✓ Види зв'язків в екосистемі.
- ✓ Екологічна ніша.
- ✓ Життєві форми та екотипи.
- ✓ Принципи організації екосистем і біосфери.

Основні поняття:

біоценологія, біоценоз, біогеоценоз, екосистема, сукцесія, флуктуація, екологічна ніша, життєва форма, екотип, вид, популяція, чисельність та щільність популяції, народжуваність, смертність, тривалість життя, імміграція та еміграція, темпи зростання, приріст популяцій, статевो-вікова структура популяцій, просторова структура популяцій, етологічна структура популяцій, біоценотичні зв'язки.

Вид – сукупність близькоспоріднених організмів, яка характеризується певними, тільки їй властивими морфологічними, екологогеографічним та етологічними особливостями, каріотипом; мають загальне походження; заселяють певну територію (ареал); у природних умовах схрещуються виключно між собою і дають плодюче потомство.

Популяція – сукупність організмів одного виду, які займають обмежений ареал, мають спільне походження, географічно ізольовані від інших популяцій даного виду, можуть вільно схрещуватися і давати плодюче потомство.

ПОПУЛЯЦІЯ

чисельність

щільність

народжуваність

смертність

тривалість життя

імміграції та еміграції

приріст популяції

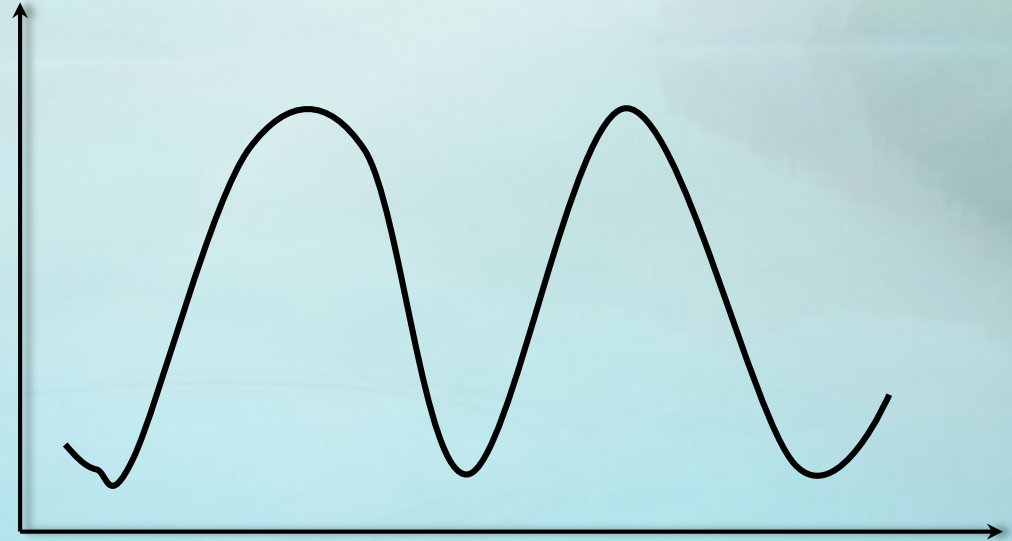
темп зростання

швидкість росту

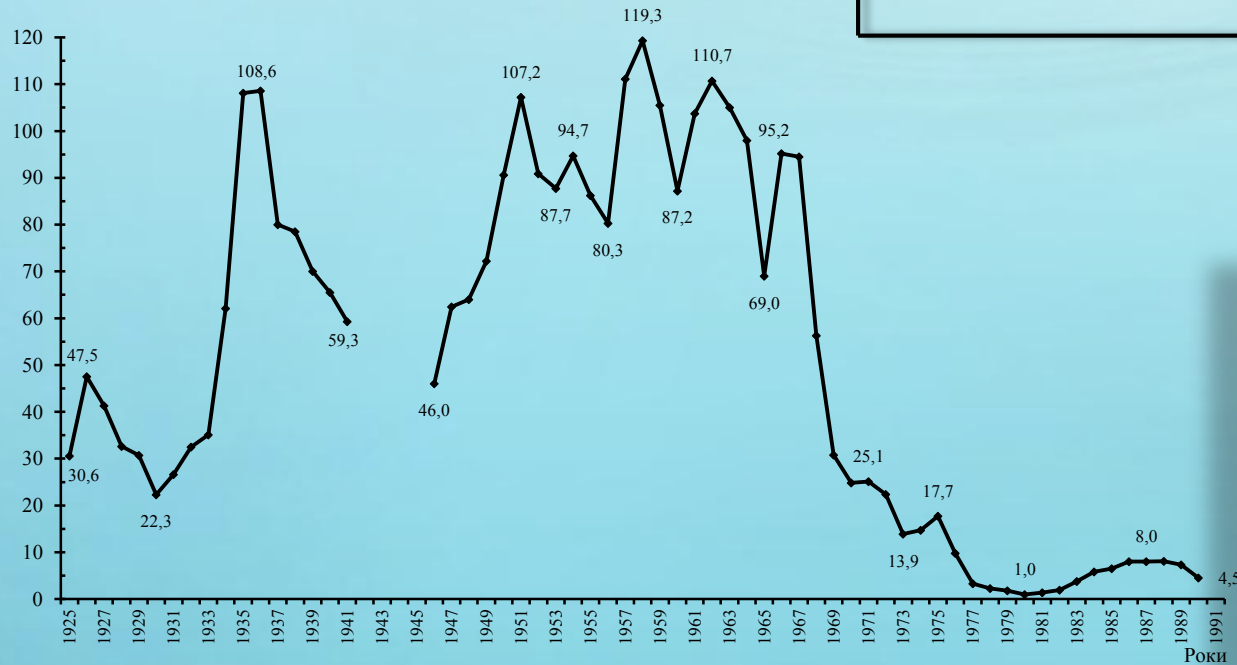
структура популяції

Чисельність – загальна кількість особин на певній території.

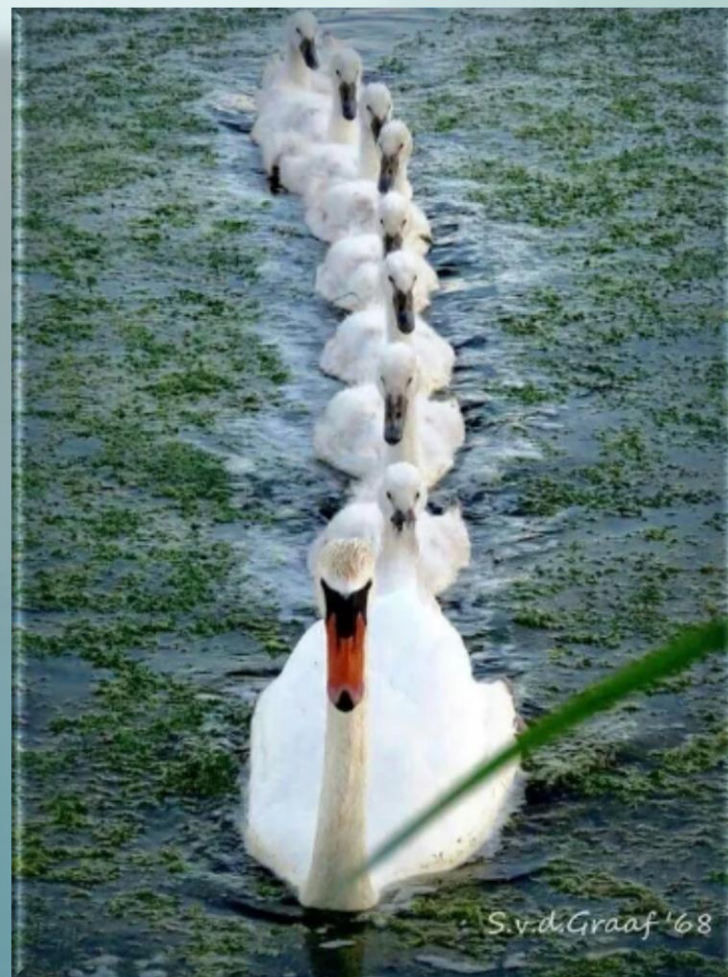

заготівля,
тис.шт.

Біотичний потенціал – характерна для певного виду швидкості розмноження.

Цей показник відображає теоретичний максимум нащадків від однієї пари за одиницю часу (за рік; за життєвий цикл).

Народжуваність – число нових особин, що з'явилися за одиницю часу в результаті розмноження.

Розрізняють:

загальну (абсолютну);

питому;

максимальну;

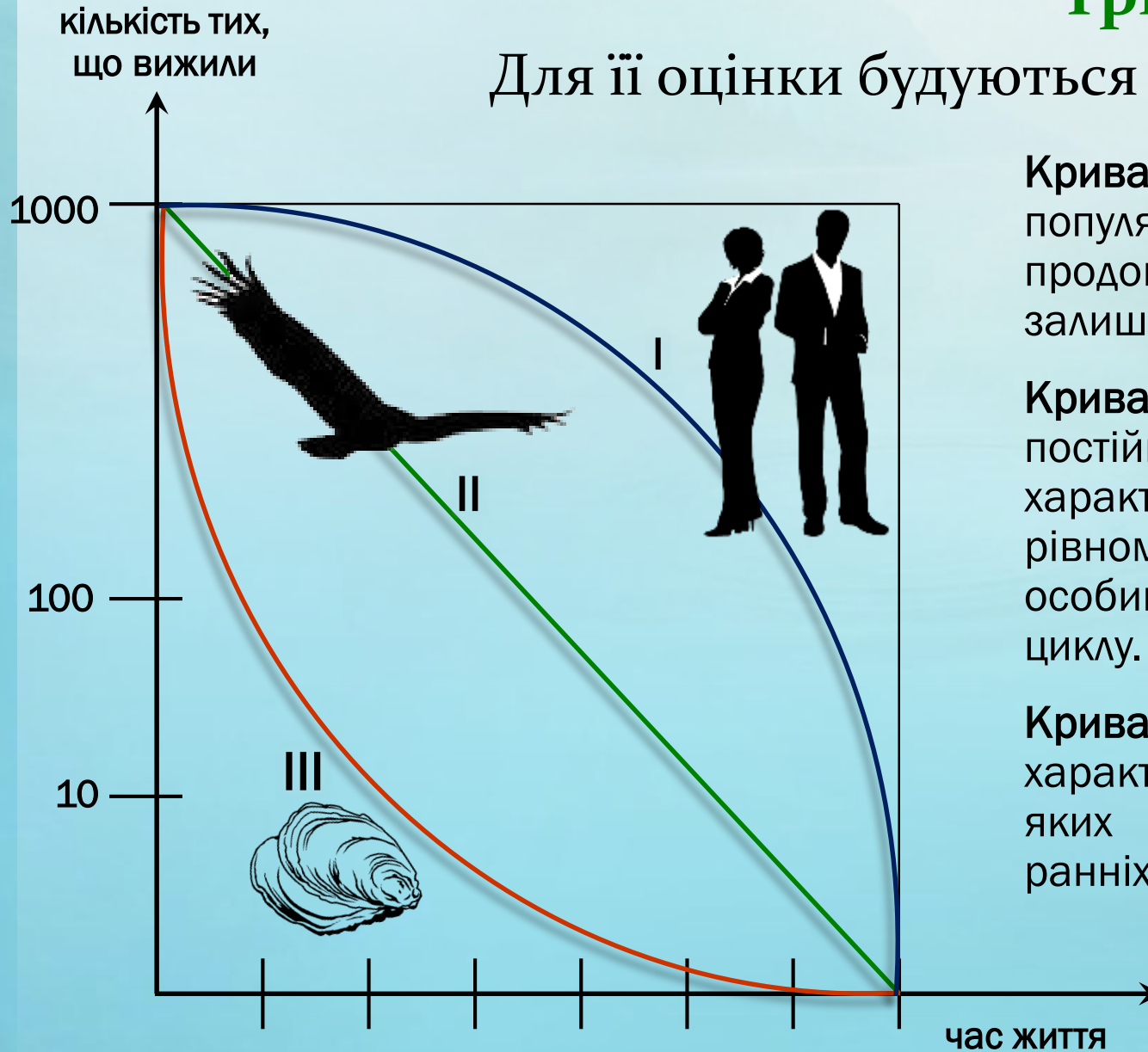
реальну (екологічна) народжуваність.

Смертність – показник, що відображає кількість загиблих у популяції особин за певний проміжок часу.

Тривалість життя.

Для її оцінки будуються криві виживання.

Крива типу I характерна для популяцій, у яких смертність продовж усього життя залишається низькою.

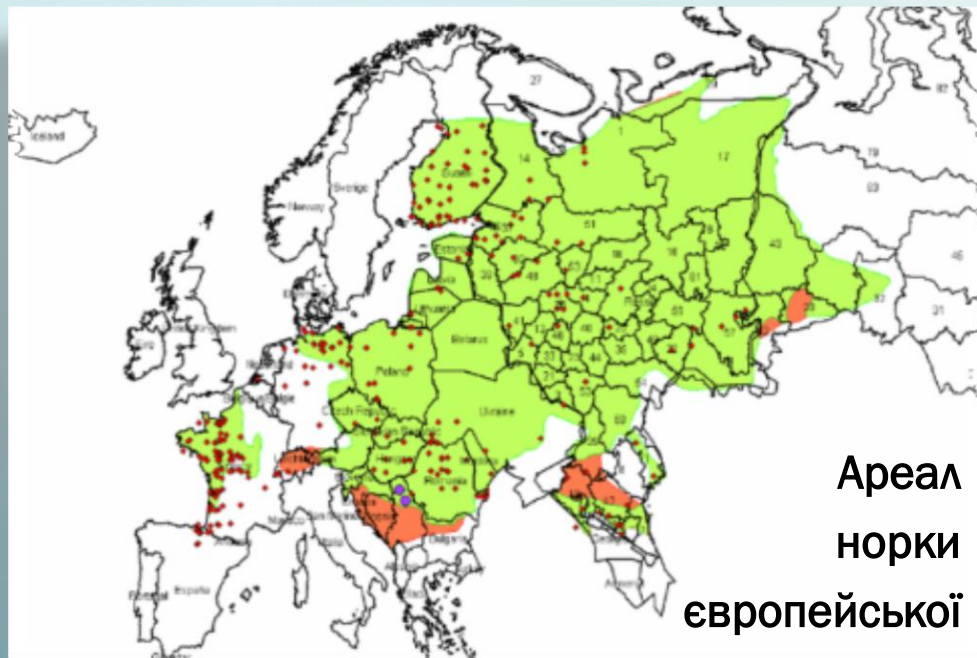
Крива типу II відповідає постійній смертності та характеризується більш рівномірною загибеллю особин впродовж життєвого циклу.

Крива типу III (крива устриці) характерна для популяцій, у яких смертність значна на ранніх стадіях.

Міграції – це закономірні явища, засновані на певних біологічних рисах виду.

Ареал види та популяції

Просторове розміщення: агрегований тип

Просторове розміщення: дифузний тип

Основні типи просторової структури популяції видів, що ведуть осілий спосіб життя

- ✓ **дифузний типі** – тварини у просторі розподілені дисперсно;
- ✓ **мозаїчний тип** – тварини у просторі розподілені нерівномірно;
- ✓ **пульсуючий тип** просторової структури характерний для популяцій із різкими коливаннями чисельності;
- ✓ **циклічний тип** просторової структури тварин характеризується закономірним поперемінним використанням територій впродовж року.

Біологічна структура популяції

Вікова структура

пререпродуктивна група

репродуктивна група

пострепродуктивна група

Статева структура

самці

самиці

Етологічна структура популяції

Поодинокій спосіб життя

Групова організація

сімейний
спосіб життя

зграйний
спосіб життя

стадний
спосіб життя

колоніальний
спосіб життя

Дякую за увагу!

